

2011. május

Négy évvel a válság kezdete után

SERGE HALIMI

A Nemzetközi Valutaalap (IMF) nemrégiben elismerte: „Közel négy évvel a pénzügyi válság kitörése után még mindig nem sikerült helyreállítani a globális bankrendszer stabilitásába vetett bizalmat.”^[1] Az a válság, ami az amerikai jegybank, a Fed elnöke szerint „a világtörténelem legsúlyosabb krízise, beleértve [az 1929-es] nagy világgazdasági válságot is”,^[2] az Egyesült Államokban még semmilyen büntetőjogi következménnyel nem járt. A Goldman Sachs, a Morgan Stanley, a JP Morgan már rég a kockázati tőkebefektetések összeomlására számított, miközben ügyfeleiket minden gátlás nélkül vásárlásra buzdították... Ezt pedig a legrosszabb esetben megúszták pénzbírsággal, a leggyakrabban azonban bónuszt kaptak érte.

A nyolcvanas évek végén, az amerikai takarékpénztárak család csődje után nyolcszáz bankár került rács mögé. Azóta a bankok hatalmát csak növelte a válság hatására végbement koncentráció, a csődbe ment konkurensok felvásárlása, és ez az erő, úgy tűnik, büntetlenséget biztosít a felelősöknek, különösen, hogy az államok közben legyengültek épp a magas államadósságok miatt. A következő amerikai elnökválasztás jelöltjei, élükön Barack Obamával, máris a Goldman Sachs kegyeiért harcolnak, hogy minél több pénzt kapjanak választási kampányukhoz. A BNP-Paribas igazgatója egyenesen azzal fenyegeti az európai kormányokat, hogy visszatartja a gazdaság hitelezését, ha a kormányok komolyan megrendszabályozzák a bankokat. A Standard & Poor's hitelminősítő, mely korábban megadta az Enronnak, a Lehman Brothersnek, a Bear Stearnsnek és a többi bővli kötvénynek (*junk bonds*) a legjobb, AAA besorolást, most e minősítés visszavonásával fenyegeti az amerikai szuperhatalmat, amennyiben az nem csökkenti a lehető leghamarabb a közkiadásokat, vagyis a híres költségvetési

hiányt.

Miközben a G20 csoport három éve arra törekszik, hogy „új globális szimfóniát” hozzon létre, kudarcot vallott: érintetlenül hagyta azt a rendszert, mely ötvözi a banki deregulációt, vagyis a bankszabályozás leépítését, a „pénzügyi innováció” kis zsenijeinek busás prémiumait és az összes általuk okozott katasztrófa számlájának kifizetését az adófizetőkkel és az államokkal (lásd az Izlandról szóló cikkünket!). A francia szocialisták amiatt méltatlankodnak, hogy „a jelzáloghitel-válságot követő évben a kormányok több pénzt áldoztak a bankok és a pénzintézetek támogatására, mint amennyit a világ fél évszázad alatt a szegény országok segélyezésére költött”.^[3] Csakhogy az általuk javasolt gyógyír hol valamiféle tűzoltásra (a bankokra kivetett 15 százalékos különadó), hol pedig jámbor óhajokra hasonlít (az adóparadicsomok megszüntetése, állami minősítő ügynökség létrehozása, a pénzügyi tranzakciókra kivetett illeték), ráadásul ezek megvalósítása „az Európai Unió tagállamainak összehangolt cselekvésétől” függ, ami igencsak valószínűtlen.

Így aztán az, aminek „a mértéktelenség válságának”, „az utolsó válságnak” kellett volna lennie, eredménytelen válság lett. Andrew Cheng, a China Banking Regulatory Commission főtanácsadója azt állítja, hogy azért ennyire tehetetlen mindenki, mert az állam a pénzszektor foglya.^[4] Vagyis minden jel szerint a politikusoknak csak az számít, nehogy megzavarják a bankárok nagy lakomáját.

Fordította: Ferwagner Ákos

[1] IMF: *Jelentés a világ pénzügyi stabilitásáról*, 2011. április.

[2] Jeff Madrick: *The Wall Street Leviathan*, *The New York Review of Books*, 2011. április 28.

[3] *Projet socialiste 2010*. Supplément à *L'hebdo des socialistes*, 610. sz., 2011. április 16.

[4] James Saft: *Big Winners in crises: The Banks*, *International Herald Tribune*, 2011. április 13.

Cimkék: pénzügyi válság politika lobbiz csoportok spekuláció pénzügyi bűnözés
